

Energiedoelstellingen onde

Tussen de overheid en de bloembollen- en bolbloemensector bestaan al vijftien jaar meerjarenaafspraken energie. Gezamenlijk werken zij succesvol aan energiebesparing, vermindering van CO₂-uitstoot en innovatie. Door de opheffing van Productschap Tuinbouw per 2014 staat deze Publiek-Private Samenwerking (PPS) onder druk. Arjan Kuijstermans van brancheorganisatie KAVB: 'We zullen het budget nu op een andere manier moeten organiseren.'

Tekst: Monique Koudijs
Foto: PPO

Sinds 1998 heeft de sector samen met de overheid meerjarenaafspraken (MJA) gemaakt om daarmee energie te besparen in een tempo van 2,2% per jaar. Daarnaast streeft de sector naar een jaarlijkse toename van het aandeel duurzame energie met 0,4%. Voor 2020 komt daar nog een ambitie bij voor de bloembollen- en bolbloemensector: nieuwe bloembollenbedrijven economisch rendabel, klimaatneutraal te laten telen en broeien.

SUCCESVOL SAMENWERKEN

Jaarlijks stelt de Stuurgroep Bloembollen en Bolbloemen een activiteitenprogramma vast om telers en projecten te ondersteunen bij het bereiken van de gewenste vernieuwingen. In de stuurgroep zitten vertegenwoordigers van telers, het ministerie van Economische Zaken, de KAVB, het Productschap Tuinbouw en Agentschap NL. Arjan Kuijstermans, beleidsmedewerker van de KAVB en lid van de stuurgroep: "In het kader van de MJA zijn in de afgelopen jaren allerlei programma's uitgevoerd om enerzijds besparende technieken te ontwikkelen en anderzijds deze kennis over te dragen en te implementeren. Ook monitoren we de ontwikkelingen." Vooral de nauwe samenwerking

tussen onderzoekers, beleidsmakers en telers zorgde voor de nodige successen, volgens betrokkenen. Kuijstermans: "Zowel de sector als de overheid zijn er vol voor gegaan."

.....

'Projecten als State of the Art kun je nooit alleen doen. Je krijgt die partijen als individueel bedrijf nooit bij elkaar'

.....

Het resultaat is dertig tot veertig procent energiebesparing per eenheid product sinds 1998. Daarnaast is het aandeel duurzame energie in de bloembollensector gegroeid tot vier procent."

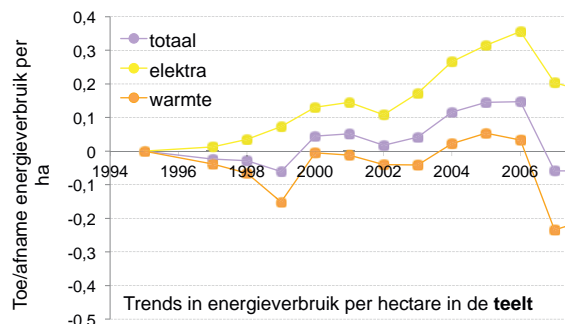
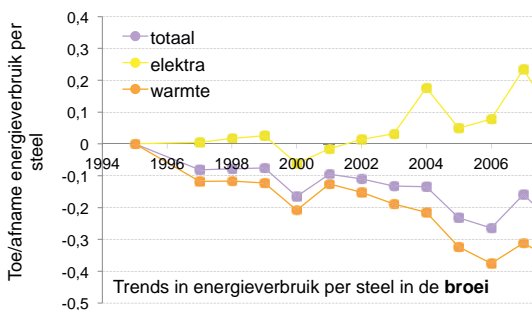
STATE OF THE ART

Concrete voorbeelden van succesvolle projecten zijn het State of the Art-bewaarsysteem van tulpenbollen en de Meerlagenteelt van tulpenbloemen. Negen telers deden mee aan het State of the Art-project en bespaarden daar-

mee 44% energie. Kuijstermans: "In de bloembollenteelt wordt de energie vooral gebruikt voor het drogen en bewaren van de bloembollen na de oogst. Door efficiënter te drogen en te bewaren, is er veel energie bespaard. Door de hoeveelheid ethyleen in de schuur en tussen de bollen nauwkeurig te meten, hoeft de ventilator meestal minder hard te draaien en dat bespaart enorm." Koploper van de deelnemende telers is Firma Kreuk in Callantsog. Het bedrijf stapte in het project in 2009, gelijktijdig met een bedrijfsverhuizing naar nieuwbouw, en bespaarde in het eerste jaar meteen al tachtig procent energie. John Kreuk: "In onze nieuwbouw wilden we op alle mogelijke manieren energie besparen. We zijn begonnen met het plaatsen van een zonnedak. Wil je verder gaan, bijvoorbeeld met het terugdringen van ventilatie, dan moet je wel zeker weten wat je doet. Er staat immers voor een vermogen in zo'n cel. Als je privé aan de slag gaat, ga je dan al snel aan de veilige kant zitten." Op basis van nauwkeurige metingen en analyses door onderzoekers van Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO), durfde hij ver te gaan. "Je wilt natuurlijk zeker weten wat het effect is op de bloembollen als je de klep van het ventilatiesysteem op een minimum zet. De feedback van onderzoekers en andere kwekers geeft je de moed om door te gaan en zelfs veel verder te gaan dan je aanvankelijk durfde."

MEERLAGENTEELT

Ook met het project Meerlagenteelt van tulpenbloemen zijn uitstekende resultaten geboekt. Broeibedrijven hebben hun productie energiezuinig uitgebreid door teeltlagen boven elkaar te plaatsen. Onderzoekers van PPO deden gelijktijdig onderzoek en monitorde in zes broeibedrijven het kasklimaat en energieverbruik. Eén van die bedrijven is Karel Bolbloemen BV in Bovenkarspel. Het bedrijf begon in 2011 met meerlagenteelt na de bouw van een nieuw kassencomplex. Sindsdien investeert het in verschillende energiebesparende maatregelen, onder meer in een compu-

r druk door opheffen PT

Met dank aan collectief gefinancierde projecten kon de meerlagenteelt in de broeierij snel een succes worden

tergestuurd klimaatprogramma dat de installaties aanstuurt op temperatuur en vocht. De intensieve samenwerking tussen praktijk en onderzoek heeft zowel de technologische ontwikkelingen als de implementatie van de technieken versneld, vindt de eigenaar. Bert Karel: "Het is een mooie wisselwerking: wat er in de praktijk leeft, wordt direct onderzocht en wat is onderzocht, is direct toepasbaar in de praktijk. Investeringskosten veel geld, dus is het perfect als je je ideeën over energiebesparende maatregelen theoretisch kunt toetsen. PPO doet veel metingen, waardoor je meer inzicht krijgt in wat er nu precies gebeurt in de kas. Bovendien krijg je inzicht in meer systemen, technieken en afmetingen, en dus in de mogelijkheden, want ieder bedrijf doet het weer op z'n eigen manier."

OPHEFFING PRODUCTSCHAP

De stuurgroep zit nog vol ambitie, er liggen al plannen gereed voor 2014 en later, maar door de opheffing van het Productschap Tuinbouw (PT) per 1 januari 2014 staat de publiek-pri-

vate samenwerking onder druk. De collectieve financiering via het productschap – de helft van de financiering van het energieprogramma – komt hierdoor immers te vervallen. "Dramatisch", vindt teler Kreuk de opheffing van het productschap. "Projecten als State of the Art kun je nooit alleen doen. Je krijgt die partijen als individueel bedrijf nooit bij elkaar. Ook hadden we zonder deelname aan het project die energiewinst nooit gehaald." Ook kweker Karel vindt het 'zonde' als de samenwerking binnen het energieprogramma zou stoppen. "Ik kan nu veel dingen navragen. Als ik denk 'dit gaat mijn pet te boven', dan overleg ik dat nu met de onderzoekers. Door slim samen te werken, kun je kosten besparen. Investeringskosten veel geld, je neemt risico. Als het collectieve budget wegvalt, zijn er bovendien altijd bedrijven die investeren en risico nemen en bedrijven die daaraan niet meedoen, maar wel de technieken kopiëren als ze goede resultaten zien. Dat zou ik moeilijk vinden." Ook Kuijstermans (KAVB) vindt het 'een behoorlijke uitdaging' om de samenwerking, ondanks het wegval-

len van het collectieve budget vanuit de sector, voort te zetten. "We zien nog steeds kansen, met name in de verdere ontwikkeling van het drogen – de computergestuurde ventilatie en circulatie van bollen –, de meerlagenteeltsystemen voor bolbloemen, en op het gebied van duurzame energie. Over het nut van die samenwerking bestaat ook geen twijfel, noch bij de sector, noch bij de overheid. We willen beiden vooruitgang boeken op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Daarom hebben we ook beiden onze schouders eronder gezet, ook financieel. Maar we zullen het budget nu op een andere manier moeten organiseren."

PROGRAMMA VOORTZETTEN

Er wordt vanuit de brancheorganisatie met man en macht gewerkt aan het vlottrekken van de financiering van het energieprogramma voor de komende jaren. Kuijstermans: "We hebben hoe dan ook geïnteresseerde bedrijven nodig die op dit gebied stappen willen zetten. We roepen dergelijke bedrijven op zich te melden. Daarnaast benaderen we regionale en Europese fondsen. Vanuit de overheid blijft het budget voor het energieprogramma beschikbaar."

Extra ondersteuning voor bloembollensector

Voor de Bloembollensector zijn specifieke afspraken gemaakt, zoals ondersteuning van ondernemers die streven naar energiebesparing en meer duurzame energie. De ambitie is dat vanaf 2020 nieuwe bedrijven economisch rendabel, klimaatneutraal telen en broeien. Agentschap NL (AgNL) voert het overheidsbeleid uit op het gebied van duurzaamheid en innovatie. U kunt bij AgNL terecht voor advies en informatie over financiering, netwerken en wet- en regelgeving. Daarnaast ondersteunt zij initiatieven vanuit de bloembollensector en voert zij het secretariaat van de Stuurgroep Bloembollen. Alle relevante informatie voor de bloembollen- en bolbloemensector vindt u op de website van AgNL: www.agentschapnl.nl/programmas-regelingen/bloembollen-en-bolbloemeteelt. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met heer N. Smailbegović, via e-mail: nesad.smailbegovic@agentschapnl.nl of telefoon: 088-602 27 85.